

Szép napot Gyerekek! Ezúttal a magyar reformkori tudományokról, művészetekről, illetve a romantikáról és népiességről fogtok olvasni, ezt követően pedig arra kérlek benneteket, hogy válaszoljatok a kérdésekre! Nem lesz túl nehéz, csak figyelmesen olvassátok el a szöveget! ☺

SZÖVEGÉRTÉS FEJLESZTÉS

Tudomány, művészet ➡ 1830-ban kezdi meg működését a **Magyar Tudományos Akadémia**. 1836-ban megalakul a **Kisfaludy Társaság**, amely pályázatokkal, pénzjutalmakkal ösztönzi az írókat új művek írására. A sajtóban virágzásnak indul a **kritika** műfaja, amely az értékek kiválasztását szolgálja. Kibontakozik a zenei élet, fejlődik a képzőművészet. A reformkor-

ban indul **Liszt Ferenc** zeneszerző és zongoraművész fényes pályája. A forradalom iránti rokonszenvét kifejezik zongorára írt *Magyar rapszódiai*, amelyek sorában a *Rákóczi-induló*t is feldolgozta. **Erkel Ferenc**, a *Himnusz* megzenésítője a szabadságharc után lett a nemzeti operairodalom első jelentős képviselője (legfontosabb operái a *Bánk bán* és a *Hunyadi László*).

◆ A Magyar Tudományos Akadémia

Romantika és népiesség ➡ A kor uralkodó irodalmi és művészeti áramlata a reformkor, a forradalom és a szabadságharc idején és a szabadságharc bukása utáni évtizedekben a **romantika**. Elterjed a **népiesség**, amely felhasználja a népköltészet elemeit.

A romantika a 19. század első felének uralkodó korstílusa Európában. Magyarországon a húszas években fejlődik ki, s a reformkor érzésvilágával telítődik. A kiegyensúlyozottságot, harmóniát kedvelő klasszicizmussal szakító romantika zaklatott és nyugtalan formákat keres.

A romantikát a szabadon szárnyaló képzelet vezérli. A nyomasztónak tartott valóságból eltávolodva az időben, térben távoli világba, az álmokba merül. Végleteket fejez ki: jót és rosszat, szépet és rútat. Fölfedezi a nép művészetét. Az egyéniséget hangsúlyozza.

A klasszicizmus főként az ókori görög és római irodalom és művészet példáiból merít, a romantika inkább a középkort idézi fel, **s a régi nemzeti dicsőségre hivatkozik**. Költészetünkben Kölcsey Ferenc és Vörösmarty Mihály teljesíti ki a romantikát.

A romantika az évszázad második felében is virágzik **Jókai Mór** regényeiben és **Madách Imre** drámáiban. Madách fő műve, *Az ember tragédiája* a szabadságharc utáni korszak legjelentősebb drámája. Romantikus költőként indult **Vajda János** is, de későbbi működése már egy újabb irányzat, a **szimbolizmus** felé mutat.

A népies-nemzeti költők ➡ A negyvenes években újabb irodalmi áramlat bontakozott ki a romantika mellett: a **népies-nemzeti irányzat**, amelyet a nép fiaiból lett költők teremtettek meg. Ez több, mint népiesség: nemcsak a köznép hangján szól, hanem a népnek szól, s a nép fölemelkedését tűzi ki céljául. A népköltészet igazi értékei ekkor honosodtak meg a műköltészetben. **Petőfi Sándor** (1823–1849) eljut a népforradalom gondolatáig. Költészetének „üstökös” íve a forradalom és a szabadságharc bukásának napjaiban ér véget a költő hősi halálával. **Arany János** (1817–1882) *Toldija* már 1847-ben a siker csúcsára juttatja a költőt. Mindketten hozzájárultak ahhoz, hogy a nemzet ne csupán a nemességé, hanem az egész magyarságé legyen.

Arany költészete a szabadságharc bukása után is őrizte a nemzeti szabadság eszméjét. A hasonló eszméket valló **Tompá Mihály** a maga korában szintén a legnépszerűbb költők közé tartozott.

Melyik évben kezdte meg működését a Magyar Tudományos Akadémia?.....

Mikor alakult meg a Kisfaludy társaság?.....

Írd le, hogy milyen formában ösztönözte a társaság az írókat új művek alkotására!

.....

Liszt Ferencnek mely művei fejezik ki a forradalom iránti rokonszenvét?

.....

Sorold fel Erkel Ferenc legfontosabb operáit!

.....

Madách Imre mely műve tekinthető a szabadságharc utáni korszak legjelentősebb drámájának?

.....

Milyen költőként indult Vajda János, illetve a későbbi munkássága melyik újabb irányzat felé mutat?

.....

Mikor élt Petőfi Sándor és Arany János? Írd le a helyes évszámokat!

.....

Arany Jánost melyik műve juttatta 1847-ben a siker csúcsára?

.....

Ha idáig eljutottál, akkor igazán megérdemled, hogy megdicsérjelek! Meg vagyok elégedve a szorgalmaddal és kitartásoddal! 😊

Készítette: Szabó Pálné (Jolika néni)